

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **C., a.s.**, so sídlom V., IČO: X., zastúpeného H., s.r.o., so sídlom V., IČO: X., proti žalovanej **E.**, bývajúcej v K., **o zaplatenie 922,78 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 13 C 373/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 30. novembra 2011 sp. zn. 25 Co 102/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Komárno rozsudkom z 23. februára 2011 č. k. 13 C 373/2011-45 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyňi 854,07 € s príslušenstvom (špecifikovaným vo výroku rozsudku); žalobu v časti istiny (68,71 €) a úroku z omeškania (špecifikovaným vo výroku rozsudku) zamietol; zároveň podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. vyslovil, že zmluvné podmienky v zmluve o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej je žalobkyňa oprávnená požadovať od žalovanej zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 8% z každej splátky, s úhradou ktorej sa dostala do omeškania a tiež na základe ktorej je žalobkyňa oprávnená účtovať žalovanej úrok z omeškania, sú neprijateľné; žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobkyňi trov konania 155,69 €. Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že účastníci konania uzavreli 29. októbra 2007 zmluvu o spotrebiteľskom úvere a žalobkyňa na jej základe poskytla žalovanej úver vo výške 894,58 €. Žalovaná sa zaviazala úver splatiť v 18 mesačných splátkach po 60,51 € (1 823 Sk) splatných vždy k 15. dňu v mesiaci, počnúc 15. novembrom

2007, svoj záväzok ale nesplnila (nezaplatením dohodnutých mesačných splátok v lehote splatnosti), preto navrhovateľ podľa čl. IV. ods. 2 obchodných podmienok, ktoré boli súčasťou zmluvy, od zmluvy odstúpil a uplatnil si vrátenie nezaplatených splátok, úrokov z omeškania a zmluvnú pokutu. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania súd konštatoval, že predmetnou zmluvou bol medzi účastníkmi konania založený záväzkový právny vzťah, na ktorý sa vzťahuje ustanovenie § 53 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka týkajúce sa neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Za neprijateľnú podmienku v zmluve o úvere považoval ustanovenie dojednávajúce úrok z omeškania 0,08% z dlžnej sumy za každý deň omeškania (článok V. 5 Všeobecných obchodných podmienok) ako aj ustanovenie o zmluvnej pokute 8% z mesačnej splátky pri omeškaní s jej zaplatením viac ako 30 dní (článok V. 3 Všeobecných obchodných podmienok), neprimeranosť tejto zmluvnej podmienky videl súd vo viazaní výkonu práva jednou strannou na úhradu sankcie druhej strany, ktorá nemá žiadnu povinnosť, čo spôsobuje značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľky (§ 54 ods. 2 občianskeho zákonníka). Žalovaná je pritom za porušenie zmluvných povinností sankcionovaná aj inými právnymi inštitútmi – dohodnutými úroky z omeškania – kde však chýba individuálnosť dojednania a i tu je značná nerovnováha v právach a povinnostiach (zvýhodnenie žalobkyne ako veriteľky) v porovnaní s úpravou v Obchodnom zákonníku (§369) a v Občianskom zákonníku (§ 517). Z týchto dôvodov súd prvého stupňa podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. vo výroku rozsudku vyslovil, že takto stanovené zmluvné podmienky sú neprijateľné a vychádzajúc zo zákonnej úpravy posúdil nárok žalobcu na zaplatenie žalovanej istiny a jeho príslušenstva, tak žalobe v časti vyhovel a v zostávajúcej časti žalobu zamietol. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre rozsudkom z 30. novembra 2011 sp. zn. 25 Co 102/2011 rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutej (žalobe nevyhovujúcej) časti potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.); žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že v danej veci bol žalobou uplatnený nárok z právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol, že bolo opodstatnené na tento právny vzťah aplikovať ustanovenia spotrebiteľského práva (zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a ustanovenia § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka). V spotrebiteľských veciach je súd povinný skúmať platnosť právnych úkonov a dbať o zabezpečenie ochrany tzv. slabšej strany sporu, spotrebiteľa (čl. 98 Charty základných práv EÚ). V zmysle § 54

ods. 1 Občianskeho zákonník sa zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou nemôžu odchyliť od zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vzdať svojich práv priznávaných zákonom, ani si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V odôvodnení rozhodnutia sa podrobne vyjadril k dôvodom, pre ktoré súd prvého stupňa považoval za neprijateľné dohodnuté zmluvné podmienky, tieto považoval za vecne správne aj z pohľadu judikatúry Európskeho súdneho dvora. Súd prvého stupňa preto správne v tejto časti žalobu zamietol, rovnako správne podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. vyslovil neprijateľnosť uvedených zmluvných podmienok. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 124 ods. 1 a § 151 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa s tým, že tento opravný prostriedok je prípustný podľa § 238 ods. 3 O.s.p. Namietol, že v konaní došlo k tzv. inej vade konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Z týchto dôvodov dovolateľka žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a ním potvrdený výrok rozsudku súdu prvého stupňa zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., najprv skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo

možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone [viď § 238 O.s.p. (pokiaľ ide o rozsudok) a § 239 O.s.p. (pokiaľ ide o uznesenie)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (viď § 237 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Podľa § 238 ods. 5 O.s.p. dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky, dovolanie nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

Z hľadiska legislatívno-technického bol v § 238 O.s.p. zvolený taký spôsob vyjadrenia prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu, so zreteľom na ktorý je zrejmé, že ustanovenie § 238 ods. 5 O.s.p. je osobitným ustanovením (v zmysle jeho aplikačnej prednosti a významovej rozhodnosti) vo vzťahu k ustanoveniami § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky tento vzájomný vzťah uvedených ustanovení zákona

už vyjadril vo viacerých rozhodnutiach (viď napríklad rozhodnutie z 26. januára 2006 sp. zn. 3 Cdo 234/2005, z 18. apríla 2006 sp. zn. 3 Cdo 62/2006, z 25. mája 2006 sp. zn. 3 Cdo 96/2006, zo 17. januára 2008 sp. zn. 3 Cdo 210/2007, z 22. februára 2012 sp. zn. 7 Cdo 53/2011), v ktorých uviedol, že zámer sledovaný zákonodarcom a vyjadrený v zákone tým, že v niektorých prípadoch vylúčil možnosť preskúmania niektorých rozsudkov v dovolacom konaní, nemôže zmeniť alebo zmariť odvolací súd tým, že vysloví prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 O.s.p. proti rozsudkom, ktoré zákon zahrnul medzi rozhodnutia, ktoré nemajú byť preskúmané v dovolacom konaní a kde z tohto dôvodu výslovne vylúčil prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Ak odvolací súd vo veci, v ktorej priamo zákon vylučuje prípustnosť dovolania (§ 238 ods. 4 a 5 O.s.p.) vysloví, že dovolanie je prípustné (§ 238 ods. 3 O.s.p.), dovolací súd vychádza z toho, že prípustnosť dovolania nie je daná. S týmto právnym názorom sa stotožnila aj odborná právnická literatúra (porovnaj napr. Krajčo, J. a spol.: Občiansky súdny poriadok, I. diel komentár, Eurounion, 2010, str. 950, tiež Ficová, S. a spol.: Občiansky súdny poriadok, 1. vydanie komentár, C. H. Beck, 2009, str. 678). Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku zo 14. decembra 2006 sp. zn. 3 Cdo 246/2006, ktorý bol uverejnený v časopise *Zo súdnej praxe* pod č. 6/2007 uviedol, že: 1. v prípade, na ktorý dopadá ustanovenie § 238 ods. 4 a 5 Občianskeho súdneho poriadku je zo zákona vylúčená prípustnosť dovolania, i keby smerovalo proti rozsudkom uvedeným v § 238 ods. 1 až 3 Občianskeho súdneho poriadku, 2. ak odvolací súd rozhodol o nároku na deliteľné plnenie, došlo k rozštiepeniu uplatneného práva na dve samostatné práva so samostatným skutkovým základom; prípustnosť dovolania treba posudzovať voči jednotlivým rozštiepeným nárokom samostatne. Na podporu prezentovaného názoru dovolací súd poukazuje, že Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu dňa 29. mája 2013 prijalo rozhodnutie na uverejnenie v *Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky* v znení jeho právnej vety: “Pokiaľ výška peňažného plnenia, o ktorom rozhodoval odvolací súd, neprekročila v určitej veci násobky minimálnej mzdy uvedené v § 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku, je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu neprípustné, i keď smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v § 238 ods. 1 až 3 Občianskeho súdneho poriadku.” (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. novembra 2012 sp. zn. 3 Cdo 302/2012).

Vychádzajúc z takto vymedzeného vzájomného vzťahu ustanovení § 238 ods. 5 O.s.p. a § 238 ods. 3 O.s.p. dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že pokiaľ zámer sledovaný zákonom (vylúčiť možnosť preskúmania niektorých rozsudkov uvedených v § 238

ods. 4 a 5 O.s.p.) nemôže zmeniť alebo zmariť odvolací súd výrokom o pripustení dovolania v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p., nemôže ten istý zámer zákona zmeniť alebo zmariť súd prvého stupňa výrokom o neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. a odvolací súd výrokom, ktorým tento výrok prvostupňového rozsudku potvrdí.

Dovolací súd zastáva názor, že pokiaľ by zámerom zákonodarcu bolo, aby dovolanie bolo – bez ohľadu na výšku peňažného plnenia, o ktorom rozhodoval odvolací súd – prípustné proti každému rozsudku odvolacieho súdu potvrdzujúcemu rozsudok, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., bolo by to v ustanovení § 238 O.s.p. vyjadrené. Zákonodarca ale zrejme tento zámer nemal. Naopak, pri novelizácii Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 575/2009 Z.z. zaradil príslušné ustanovenie o neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. do § 238 ods. 3 O.s.p. Tým dal v ustanovení § 238 ods. 3 O.s.p. na roveň (na významovo rovnakú horizontálnu úroveň) oba tam uvedené prípady potvrdzujúcich rozsudkov odvolacieho súdu, t. j. a/ rozsudok, vo výroku ktorého bola vyslovená prípustnosť dovolania, b/ rozsudok, potvrdzujúci výrok prvostupňového súdu o neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá sa vzťahuje na prípustnosť dovolania proti rozsudkom uvedeným pod a/, možno preto primerane aplikovať na prípustnosť dovolania proti rozsudkom uvedeným pod b/.

Na podklade vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že pokiaľ výška peňažného plnenia, o ktorom rozhodoval odvolací súd, neprekročila v určitej veci násobky minimálnej mzdy uvedené v § 238 ods. 5 O.s.p., je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu neprípustné, i keď smeruje proti rozhodnutiam, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O.s.p.).

V preskúmvanej veci bol návrh na začatie konania podaný 23. novembra 2010; v deň jeho podania určovalo výšku minimálnej mzdy ustanovenie § 1 písm. a/ nariadenia vlády č. 441/2009 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy. Podľa tohto ustanovenia minimálna mzda pre rok 2010 predstavovala sumu 307,70 €. Trojnásobok tejto sumy je 923,10 €.

Pokiaľ ide o predmet sporu, žalobkyňa sa v konaní domáhala zaplatenia 922,78 € s príslušenstvom (s úrokmi z omeškania). Súd prvého stupňa jej priznal 854,07 € s príslušenstvom a žalobu v zostávajúcej časti (o zaplatenie istiny vo výške 68,71 €

s príslušenstvom) zamietol. Žalobkyňa podala odvolanie v zamietajúcej časti (68,71 € s príslušenstvom); odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti potvrdil. Odvolací súd teda z pohľadu ustanovenia § 238 ods. 5 O.s.p. (na príslušenstvo žalovanej pohľadávky sa neprihliada) rozhodol o peňažnom plnení 68,71 €. Dovolanie žalobkyne v dôsledku toho smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcim trojnásobok minimálnej mzdy (68,71 € < 923,10 €). Prípustnosť dovolania žalobkyne je s prihliadnutím na to vylúčená priamo zo zákona ustanovením § 238 ods. 5 O.s.p.

Dovolanie žalobkyne by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, iba ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999 a R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je však významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je záver (zistenie) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Žalobkyňa existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 a/ až g/ O.s.p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Žalobkyňa zastupovaná kvalifikovaným zástupcom vytýkala len to, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.), čo podrobne vyargumentovala (viď str. 3 až 12 dovolania).

Na základe takto uplatnených dovolacích dôvodov, ktoré boli vypracované kvalifikovaným zástupcom účastníka konania (§241 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd konštatuje, že k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (pokiaľ by vôbec boli dané) by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012), čo však nie je tento prípad. Z uvedeného potom pre daný prípad platí, že na dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (na iné vady konania, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie veci a tiež na nesprávne právne posúdenie veci) dovolací súd nemôže prihliadať.

Pokiaľ žalobkyňa dovolaním napadá aj výrok rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania. Tento výrok, i keď bol súčasťou rozsudku, má povahu uznesenia (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu o náhrade trov konania je ale v zmysle ustanovenia § 239 ods. 3 O.s.p. procesne neprípustné. Jeho prípustnosť by mohla založiť iba procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 117/1999), vada tejto povahy ale v dovolacom konaní nevyšla najavo.

Keďže prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodit' zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol jej dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní právo na náhradu trov vzniklo žalovanej (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd jej nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov tohto konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. júna 2013

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová